

Natuurlijk Lonnekermeer

Nieuwsbrief voor grondeigenaren, ondernemers, bewoners, omwonenden en projectpartners over het natuurherstel in het Natura 2000-gebied Lonnekermeer

#8

december 2018

Samen economisch sterker, met de kracht van de natuur

De komende jaren werken we samen aan het behoud en herstel van kwetsbare natuur en realiseren we nieuwe kansen voor de economie. Dat is geen luxe, maar pure noodzaak. De natuur heeft te lijden onder effecten van industrie, verkeer en landbouw, terwijl nieuwe economische ontwikkelingen worden beperkt om de natuur niet verder te belasten. Bewoners, belangenorganisaties en overheid hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de kwaliteit van het leefgebied van dieren en planten te verbeteren, voor nu en in de toekomst. Met maatwerk maken we de natuur veerkrachtig en weerbaar tegen invloeden van buiten, waardoor weer nieuwe economische kansen ontstaan. Tegelijkertijd pakken we de oorzaken van de schadelijke effecten bij de bron aan. De maatregelen kunnen effect hebben op de gronden in de directe omgeving van de Natura 2000-gebieden. Samen met de grondeigenaren zorgen we voor een passende oplossing voor hun toekomst.

Bijna klaar!

Het werk zit erop! Dat wil zeggen... de natuurherstelwerkzaamheden in het publieke deel van het Lonnekermeer zijn klaar. Zowel de maatregelen in het kader van Natura 2000 en het programma aanpak stikstof (PAS), als het extra stukje werk rond de aanleg van het nieuwe tracé van de Blankenbellingsbeek zijn eind november afgerond. Het wachten is nu op de natuur zelf. In beginsel is alles zo voorbereid dat de eerste verbeteringen komend voorjaar al zichtbaar zullen zijn. Toch zal het totale herstel van de waterhuishouding en -kwaliteit in het gebied en dat van bijzondere natuursoorten als de rietorchis, blauwe zegge, de gevlekte witsnuitlibel en de grote weerschijnvlinder meerdere jaren in beslag

nemen. De provincie - als opdrachtgever van het herstelproject - zal de beoogde effecten de komende jaren goed monitoren. En indien nodig bijsturen. Vrij wandelen in het Lonnekermeer kan ook weer bijna! Afhankelijk van de terreinomstandigheden knappen we de komende tijd de wandelpaden voor u op en voeren nog wat regulier onderhoud uit dat tijdens de werkzaamheden is opgeschort. Wie daar niet op wil wachten, kan op vrijdag 1 februari mee met de laatste speciale Natura 2000-excursie door het gebied. Liever zelf een kijkje nemen? Zodra de wandelpaden weer geopend zijn, leest u dat direct op www.landschapoverijssel.nl/nieuws. Of ontvang een mail of app van ons. U leest verderop in deze nieuwsbrief hoe u zich hiervoor - en/of voor de excursie - aanmeldt. Heeft u tussentijds vragen of opmerkingen? Stuur dan een e-mail naar ronald.krabbenbos@landschapoverijssel.nl.

Met vriendelijke groet,
Ronald Krabbenbos, *projectleider Natura 2000 Lonnekermeer*

Wandelen in het Lonnekermeer in 2019

Nog even en het Lonnekermeer is weer vrij toegankelijk voor iedereen die er graag kuiert, de hond uitlaat, hardloopt, na het eten een ommetje maakt of een stevige wandeling doet. Als gevolg van het veelvuldig heen en weer rijden met grote machines zijn de wan-

delpaden – ondanks de rijplaten die overal hebben gelegen – op dit moment niet goed begaanbaar. Ook is niet al het reguliere (berm)onderhoud uitgevoerd, omdat dit tijdens de werkzaamheden niet mogelijk was. Zodra de terreinomstandigheden het toelaten, brengt Landschap Overijssel de paden en de bermen in hun oude staat en bent u van harte welkom om weer te komen genieten van het Lonnekermeer.

Zodra de wandelpaden weer geopend zijn, leest u dat direct op www.landschapoverijssel.nl/nieuws. Wilt u als eerste op de hoogte zijn? Mail dan naar info@landschapoverijssel.nl o.v.v. **openstelling Lonnekermeer. Als u uw mobiele nummer achterlaat, krijgt u van ons (eenmalig) een app zodra de paden weer toegankelijk zijn. Laat u geen nummer achter, dan ontvangt u van ons een mailbericht met dezelfde informatie.**

1 februari: laatste Natura 2000-excursie Lonnekermeer

Benieuwd hoe het Lonnekermeer er na de natuurherstelmaatregelen uitziet? Op vrijdag 1 februari is er laatste Natura 2000-excursie. Aanmelden kan via info@landschapoverijssel.nl onder vermelding van excursie Lonnekermeer. Reageer snel, want het aantal plaatsen is beperkt!

Wat, wanneer, waar?

Datum:	1 februari 2019
Start:	15.00 uur
Duur:	circa 2 uur
Vertreklocatie:	ter hoogte van de boswachterswoning op de kruising Leutinkveldweg/Pallastweg
Toegang/parkeren:	de hekken zijn geopend op vertoon van uw deelnamebevestiging.
Kosten:	gratis

Terugblik: werk in uitvoering Lonnekermeer 2018

Er is heel veel werk verzet in het Lonnekermeer de afgelopen 6 maanden. Alles in beeld brengen, gaat eenvoudigweg niet. Daarvoor is deze nieuwsbrief te klein. Maar een paar mooie foto's zo op het eind van het jaar, wilden we u niet onthouden.

Landschap Overijssel, Waterschap Vechtstromen, provincie Overijssel, gemeenten Enschede en Dinkelland en LTO Noord hebben de uitgevoerde natuurher-

stelmaatregelen onder de noemer Samen werkt beter! gezamenlijk uitgewerkt. Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van Europese afspraken over Natura 2000-gebieden en het nationale Programma Aanpak Stikstof (PAS) dat daarop aansluit.

De meeste maatregelen hebben als doel de verdroging van het gebied te bestrijden en de waterkwaliteit te verbeteren. Ook is er veel gedaan aan het herstel-

len van het voormalige heidelandschap en verbetering van de leefomstandigheden voor bijzondere planten en dieren in het Lonnekermeer. Recent is ook het nieuw gegraven deel van de Blankenbellingsbeek opgeleverd. Officieel geen Natura 2000-maatregel maar een zogeheten 'meekoppelkans'. Dit is een opgave vanuit de Ecologische Hoofdstructuur (inmiddels Natuurnetwerk Nederland, NNN) die gecombineerd is uitgevoerd.

De nieuwsbrief Natuurlijk Lonnekermeer is een uitgave van

Friso Koop van Waterschap Vechtstromen over de Blankenbellingsbeek: 'Héél bijzonder om te zien, na zoveel jaren van voorbereiding en hydrologisch onderzoek. Op dit moment stroomt er nog geen water door de nieuw gegraven verbinding, maar dat komt

hopelijk snel als er meer regen valt en de grondwaterstanden weer gaan stijgen. Wij zijn erg benieuwd hoe de beek zich gaat ontwikkelen en dan met name het grondwaterpeil langs de minder diep gemaakte delen van de beek. Hierdoor én door de aansluiting met het vliegveldterrein, houden we het water in ieder geval langer vast in het Lonnekermeer. En dat is belangrijk om de verdroging tegen te gaan. We gaan nu zien of al die jaren van voorbereiding de verwachte positieve bijdrage leveren aan de natuur- en waterdoelen in het gebied!'

risch perspectief te zien en kan ik veel beter berusten in deze situatie. Er is een nieuwe historische laag toegevoegd aan het landgoed, waarmee de geschiedenis van het landgoed weer is verrijkt. Het is de kunst om daardoor heen te kijken.'

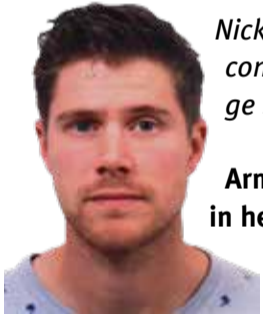

Aannemer Gerwers aan het werk in het Klein Lonnekermeer. Stefan Olink van Gerwers: 'Met het verwijderen van de voedselrijke sliblaag uit de beide meren en het ven zijn we wekenlang bezig geweest. In co-productie met de stichting Visserijkundig Onderzoek. De vissen zijn allemaal verhuisd naar Ootmarsum.'

Ten (zuid)westen van het Gibraltarven is de grond weer geschikt gemaakt voor heide. Er is bos gekapt en bovenste 10 centimeter van de bosbodem is verwijderd. Daarna is gemalen heide uitgestrooid om nieuwe heideontwikkeling te stimuleren.

Wat vindt ...

Nick Schrooten, senior OCE (opsporing conventionele explosieven) deskundige bij Armaex van het Lonnekermeer?

Armaex uit Rijssen is gespecialiseerd in het opsporen en benaderen van bommen, granaten, mijnen en munitie oftewel 'conventionele explosieven'. De medewerkers van Armaex zijn niet alleen goed getrainde kaartlezers maar weten ook in het veld exact wat ze moeten doen. Ze komen in actie als een grondeigenaar of overheidsorgaan bij grondwerkzaamheden de aanwezigheid vermoedt van niet-ontpofte projectielen. Door middel van historisch vooronderzoek, onder andere met behulp van kaarten, en detectie ter plaatse, stelt Armaex vast wat zich in de bodem bevindt.

Oppervlakedetectie

Nick Schrooten: 'Onze opdracht in het Lonnekermeer was 'real-time' en 'non-real-time' oppervlakedetectie

uit te voeren. Dat betekent: ter plekke metingen verrichten en alle objecten die we 'zien' direct lokaliseren, plus de overige gemeten data met speciale software later interpreteren. Als daaruit verdachte objecten naar voren komen, spreken we met de opdrachtgever af wanneer we die benaderen en verwijderen. Mijn taak is ervoor te zorgen dat dit op de projectlocatie allemaal veilig gebeurt.'

Deel van een fietsframe (2,20 meter onder maaiveld)

Rust

'We zijn in januari 2018 begonnen. Tijdens het broedseizoen hebben we het werk stilgelegd. Eind juli waren we klaar en kon de aannemer de grond in. Hoewel wij overal actief zijn, vind ik zelf een natuurgebied een

heerlijke plek om aan de slag te zijn. Werken in een mooie omgeving brengt rust, weg van de dagelijkse chaos. Geen lawaai van graafmachines of personenauto's. Ik woon hier zelf in de buurt maar kende dit gebied nog niet. Omdat wij altijd vroeg beginnen, heb ik verscheidene keren wild gezien. Prachtig.'

Artilleriegranaten

'Echt opvallende zaken hebben we niet gevonden in het Lonnekermeer. Vooral scherven van een groot kaliber artilleriegranaten. En natuurlijk wat onschuldige materialen zoals gereedschap. Dat vinden we bijna altijd wel. Het meest bijzondere dat we ooit hebben aangetroffen, is een veldgraf in de buurt van Venlo. Daar word je wel even stil van. Wij schakelen dan de dienst Berging Identificatie Koninklijke Landmacht (BIDKL) in. Die ontdekten dat het ging om het stoffelijk overschot van een Duitse parachutist.'

Foto's

Met dank aan: Nico Kloek, Nick Schrooten, Armaex, Dook van Gils

Goede vraag!

Mogelijk heeft u er vorige maand over gelezen of gehoord: de PAS-uitspraak van het Europees Hof van Justitie. Wat betekent dit voor de Overijsselse Natura 2000-gebieden zoals het Lonnekermeer?

De uitspraak onderschrijft het belang van natuurherstel. De Rijksoverheid en de provincies hebben daaruit geconcludeerd dat de kaders voor de Ontwikkelopgave Natura 2000 niet ter discussie staan. Evenmin hindert de uitspraak het voortzetten van vergunningen in het kader van PAS om maatregelen uit te voeren die gericht zijn op het versterken en herstellen van bestaande natuur. Dit geldt ook voor het Natura 2000-gebied Lonnekermeer waar alle werkzaamheden inmiddels grotendeels zijn uitgevoerd. In de provincie Overijssel werken alle bij Natura 2000 betrokken organisatie samen en zoeken ook gezamenlijk naar de juiste balans tussen economie en ecologie.

Meer weten?

Kijk dan op www.bij12.nl/nieuws/pas-uitvoering-kan-door-na-uitspraak-europese-hof-van-justitie/

Op de hoogte blijven?

Dit was de laatste uitgave van Natuurlijk Lonnekermeer, de speciale nieuwsbrief over de Natura 2000 en PAS-maatregelen in het Lonnekermeer. Wilt u op de hoogte blijven van de voortgang in onze andere Natura 2000-gebieden en ook ander leuk en interessant natuurnieuws ontvangen, meld u dan aan voor onze reguliere nieuwsbrief. Ga hiervoor naar www.landschapoverijssel.nl/nieuws/nieuwsbrief. Wij hechten er grote waarde aan om veilig en correct om te gaan met uw persoonsgegevens. Wilt u weten hoe wij dat doen, lees dan onze privacyverklaring op www.landschapoverijssel.nl.